

FŐVÁROSI ÍTÉLŐTÁBLA
3.Kf.27.776/2010/18. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN !

A Fővárosi Ítéltábla a pártfogó ügyvéd által képviselt felperesnek a jogtanácsos által képviselt **Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium Igazságügyi Szolgálat**a (1145 Budapest, Róna utca 135.) alperes ellen kárpótlási ügyben hozott közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt indított perében a Baranya Megyei Bíróság 2010. október 14. napján kelt 6.K.21.269/2010/5. számú ítélete ellen a felperes 6. sorszám alatt bejelentett fellebbezésére meghozta az alábbi

Í T É L E T E T

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A pártfogó ügyvédi díj viselésére a felperes köteles.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes édesapja, az 1911. október 19-én született néhai ... (a továbbiakban: sérelmet szenvedett) 1944. december 1. és 1945. október 10. között, 33 évesen Barcs térségében honvédelmi munkát végzett, lövész árkot ásott.

A felperes az életüktől és szabadságuktól politikai okból jogtalanul megfosztottak kárpótlásáról szóló törvényben meghatározott határidők ismételt megnyitásáról és a kárpótlás lezárásáról szóló 2006. évi XLVII. törvény (a továbbiakban: Kpt.I.) alapján személyi kárpótlás iránti kérelmet nyújtott be, örökösként, a sérelmet szenvedett szabadságának törvénysértő és igazságtalan elvonása miatt. Előadása szerint a

sérelmet szenvedett 1944. október 10. és 1945. október 10. között levontként Barcs körzetében szovjet fennhatóság alatt volt fogolytáborban.

Az alperes a 5608549-1-2010. számú határozatával a kárpótlás iránti kérelmet elutasította, a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján megállapította, hogy a sérelmet szenvedett katonaként volt a barcsi fogolytáborban, az általa elszenvedett sérelem nem tartozik a Kpt.I. törvény hatálya alá.

Az alperes határozatának felülvizsgálata iránt a felperes keresettel élt, melyet az elsőfokú bíróság elutasított. Az 1997. évi XXIX. törvénnyel módosított, az életüktől és a szabadságuktól politikai okból jogtalanul megfosztottak kárpótlásáról szóló 1992. évi XXXII. törvény (a továbbiakban: Kpt.) 2. § (1) bekezdés c) és d) pontja, illetve a 3. § (1) bekezdés c) pontja felhívásával arra a megállapításra jutott, hogy a felperes édesapja esetében a Kpt. 3. § (1) bekezdés c) pontja, mint kárpótlásra jogosító jogcím megállapítása merülhetett volna fel, azonban a sérelmet szenvedett a II. világháború alatt nem faji-, vallási vagy politikai okból teljesített munkaszolgálatot Barcson, hanem - a csatolt okiratokból kitűnően - szovjet hadifogoly volt Magyarországon, összesen 314 napig. Miután a hivatkozott rendelkezés szerinti faji-, vallási vagy politikai okból teljesített munkaszolgálat esete nem állapítható meg, az alperes helyesen járt el, amikor a felperes kárpótlás iránti igényét elutasította.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen, a kárpótlás megállapítása iránt a felperes terjesztett elő fellebbezést. Állítása szerint édesapja levontként volt a barcsi fogolytáborban, szabadságától politikai okból jogtalanul megfosztották, kényszermunkára hurcolták.

Az alperes a fellebbezésre tett ellenkérelmében a kárpótlási jogcím hiányára alapított határozati álláspontjának fenntartásával az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte, költséget nem igényelt.

A fellebbezés nem alapos.

Az elsőfokú bíróság érdemben helytállóan jutott arra a következtetésre, hogy kárpótlásra jogosító jogcím hiányában a felperes nem volt jogosult személyi kárpótlásra, kifejtett indokait a Fővárosi Ítéltábla a kiegészített bizonyítékok alapján az alábbiak szerint osztja:

Annak lehetőségét, hogy a sérelmet szenvedett örököse, a felperes kárpótlási igénytel lépjen fel a Kpt.I. biztosította. A törvényhozó akarata szerint az e törvény szerinti kárpótlás iránti kérelem nem minden, a Kpt.-ben és egyéb helyen szabályozott, az élet elvesztése, illetőleg szabadságelvonás sérelmeként meghatározott jogcímen volt benyújtható. A Kpt.I. 3. § (1) bekezdés c) pontja alapján - amint arra az elsőfokú bíróság helyesen hivatkozott is - szabadságelvonás címén kizárólag a II. világháború alatt (1941. június 27.-1945. május 9.) faji-, vallási vagy politikai okból teljesített munkaszolgálat miatt volt kárpótlás igényelhető. A sérelem elszenvedésének tényét a Kpt.I. végrehajtásáról szóló 67/2006.(III.27.)

Korm. rendelet 1. § (3) bekezdése, valamint a Legfelsőbb Bíróság 1/2002. számú jogegységi határozata alapján a kérelmezőnek, a perbeli esetben a felperesnek kellett bizonyítania.

A Kpt. szerinti munkaszolgálat a katonai szolgálat diszkriminatív formája. A másodfokú bíróság ezért a felperes indítványa alapján, annak megítéléséhez, hogy a sérelmet szenvedett a Kpt. 3. § (1) bekezdés c) pontja szerinti munkaszolgálatot teljesített-e, és amennyiben munkaszolgálatot teljesített úgy a szabadságelvonása faji-, vallási vagy politikai okból vagy más - kárpótlásra nem jogosító - okból történt-e, a HM Hadtörténeti Intézet és Múzeum Hadtörténelmi Levéltár és Irattárát kereste meg, mivel a vizsgált időszakban a katonai szolgálatról gyűjtött dokumentumok és kutatási eredmények alapján ez a szervezet tud információval szolgálni. A felperes indítványában szereplő Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára megkeresését a másodfokú bíróság ezért mellőzte, mivel ez a szervezet a volt állambiztonsági és államvédelmi szervek 1944. és 1990. közötti iratait őrzi, kezeli és dolgozza fel, így a sérelmet szenvedett fogvatartásának körülményeit illetően tőle érdemi válasz nem volt várható.

A fellebbezési eljárás során beszerzett bizonyíték, a Hadtörténeti Levéltár válasza, és a korabeli jogszabályi rendelkezések nem igazolták, hogy a sérelmet szenvedettet munkaszolgálatra hurcolták, és annak oka - mint ahogy azt a felperes állította - politikai ok lenne. A történelmi tények alapján az volt rögzíthető, hogy Barcs környékén a sérelmet szenvedett munkaszolgálatot nem végezhetett, miután Barcsot a szovjet 57. hadsereg csapatai csak 1944. december 7-én foglalták el, így ott a szovjet hatóságok erődítési munkálatokat korábban nem végeztethettek.

A Magyar Királyi Minisztérium 9300/1939. ME számú rendelete szabályozza a honvédelmi munka kötelezettséget. A 2. § (1) bekezdése szerint nemre való tekintet nélkül minden olyan személy, aki 14. életévét betöltötte és 70. életévét túl nem haladta, köteles arra, hogy a honvédelem érdekében testi és szellemi képességének megfelelően munkát végezzen. A honvédelmi munka körét az 1. § határozta meg, eszerint a Magyar Királyi Honvédség szükségleteinek kielégítése céljából és a hadviselés érdekében szükséges védelmi intézkedésekhez volt igénybe vehető, mind a háború, mind a háborús veszély, mind pedig béke idején. A honvédelmi munkakötelezettségről szóló ME számú rendelet alapja a honvédelemről szóló 1939. évi II. tc. (Ht.) volt, amely a közérdekű munkaszolgálatról is rendelkezett.

A korabeli jogszabály alapján valószínűsíthető, hogy a sérelmet szenvedettet ún. katonai munkásalakulatba szervezték és különféle erődítési munkákra vezényelték, ilyen minőségében, mint a Magyar Királyi Honvédség állományába tartozó katonai munkaszolgálatos honvéd kerülhetett Barcs körzetébe 1944. októberében, ahol később szovjet hadifogságba esett. A sérelmet szenvedett szabadságelvonása tehát honvédelmi munkakötelezettség okából történt, és nem faji-, vallási vagy politikai okból, ennél fogva a Kpt. 3. § (1) bekezdés c) pontja alapján a felperes kárpótlásban nem volt részesíthető.

A Ht. 2. § értelmében honvédelmi kötelezettségnek minősül a levente kötelezettség is. Levente köteles annak az évnek szeptember hó 1. napjától volt az a magyar állampolgár ifjú, melyben a 12. életévét betöltötte. Az ún. III. korcsoportbeli, legidősebb leventék sem voltak idősebbek mint 23 évesek, a sérelmet szenvedett a sérelem elszenvedésekor pedig már 33. életévét betöltötte, így a levente koron túl mozgósították. A leventeként teljesített közmunka önmagában a politikai okból elszenvedett szabadságelvonás sérelmével nem azonosítható, ezért ha fenn is állt volna a leventeként történő honvédelmi munkakötelezettség teljesítése, az a Kpt. 3. § (1) bekezdés c) pontja alapján nem jogsíthatta volna a felperest kárpótlásra.

Mindezek alapján az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy az alperes jogszerű határozatot hozott amikor kárpótlásra jogosító jogcím hiányában a felperes kárpótlási igényét elutasította. Ítéletét ezért a Fővárosi Ítéltábla a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A felperes részére a Baranya Megyei Kormányhivatal Igazságügyi Szolgálat a Bar-200508-4/2011. számú végzésével a Fővárosi Ítéltábla előtti fellebbezési eljárásra pártfogó ügyvédet rendelt ki. A másodfokú bíróság a Pp. 87. § (2) bekezdése értelmében megállapította, hogy a pártfogó ügyvéd díját a felperes köteles viselni. Ez azonban a felperes számára fizetési kötelezettséget akkor jelent, ha a pártfogó ügyvédi díj összegéről és viseléséről a Baranya Megyei Kormányhivatal külön határozatban ekként dönt.

Az alperes a másodfokú eljárásban költséget nem igényelt, így erről rendelkezni nem kellett.

Az eljárás az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 57. § (1) bekezdés k) pontja alapján illetékmentes.

Budapest, 2011. szeptember 7. napján

**Dr. Sára Katalin s.k. a tanács elnöke, Dr. Szőke Mária s.k. előadó bíró,
Dr. Páldy Zsuzsanna s.k. bíró**

A kiadmány hitelél:

tisztviselő